

Womhaj Bóh!

Cižlo 22.
31. meje

Četnik 6.
1896.

Serbske njeđzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Školarjez knihicizščetni w Budyschinie a su tam dostač sa štwórtlětnu wicheđplatu 40 w.

Na kwjatu Trojizy. Jan. 3, 1—15.

My do drugeje položy zyrkwineho lěta fastupimy, w kotrejž tał husto kwjedzeńske swony njesaklincza. Ale hdyž smy kwjate rócne czašy prawje kwjeczili, budža naž tež jednore njeđzele po kwjatej Trojizy tam šhromadžić, hdyž dyrbi tu na semi domisna nascheje dusche bycz, mjenujzy w Božim domje. A tole sczenje (Jan. 3, 1—15) so tał prawje k temu hodzi, nam prawje rosjańnicz, kał móže nam žohnowane bycz nasche kłodjenje do Božeho doma.

Nasch wodžer dyrbi přeni Nikodemus bycz. My chzemy wot njeho wuknycz; pschetož wuknycz móžemy wot kóždeho, kotryž je dobyczje sam na kabi dobyt a tajkele dobyczje běsche Nikodemus dokonjał. Pschetož wón běsche wot farisejskich a wyschšchi bjes židami; i tym je dwoje prajene, šchtož jeho wot Jesuša wotdžerzowasche. Pschetož jako wyschšchi dyrbjesche na druhich hladacz; móž jeho rosčudjenja móžesche so jako psches tu myšl podlemicz, so mohł lud wot služjenja w templu a po sakonju wotstupicz, hdyž tež či wyschšchi Jesušej pschypadžechu. A hdyž farisejski, kotryž běsche po pišmikach stareho sakonja žiwu, k Jesušej pschindže, wón i tym swoje dotalne žiwjenje šakudzi. Ale Nikodemus so wo to njestarasche, wón khwatasche k Jesušej; wón je na dobrym puczu, jeno so jich wjele po nim czini, so jich wjele sami na kabi dobymschi praja: Njech drusy praja šchtožkuliz chzedža, přecz se wschej samoprawdosczu, kotraž myšli: šprawnoscz a

šwérne prózowanie wo hódne žiwjenje je doscz — ja dyrbi tam, hdyž so Jesušowe słowo pschpowjeda, ja dyrbi k Jesušej! — Ale Nikodemus wěsčje hišcže njewě, šchto jeho k Jesušej czěri. Pschetož hdy by wón pósnał byt, kětko šboža sa njeho wot teho pschindženja wotwisowasche, by wón na kwětkym dnju k njemu khwatal. Dokelž wón hišcže njepósnaje, czeho dla dyrbi k Jesušej, teho dla tež te słowa tał wóšebne kłincza, i kotrymž jeho postrowi, kaž by njechal nowowustupjenemu wučerjej swoju czěsč šapowjedzić; duž tež tón Knjes na to přenje słowo njewotmolwi. Šchtož tón Knjes wotmolwi, dyrbi jemu šjewicz, šchto je najwážnišche: Najwážnišche sa kóždeho człowjeka je, so do Božeho kralestwa šandže; a to je tež Nikodemušowe žadanje, kotrejž jeho k Jesušej wjedže, hacžrunje kabi to sam wušnał njeje. So by nětko, o kšesčizjano, twoje kłodjenje do Božeho doma prawje žohnowane byt, pschindže i tajkim žadanjom: Ša chzu won se služby hrěschnych žadosczow a mojeje samowole; ja chzu nuz do tajkeho žiwjenja, i kotrymž woprawdže Bohu a Šchryštušej služu, ja chzu do Božeho kralestwa pschincz.

Ale na kaje waschnje my ja tym štejimy, tole pschedewšacz, dopjelnicze hagle pokazje, hacž je nam tež i nim doscz wážne. Wjele kabi myšla, so jich žiwjenje hišcže žyle wot Božej wole wobknežene njeje, ale so je tola we nēcim po Božej woli. Šenož hišcže kusť wjazy lubosče k šobuczłowjekam a wjazy dobrocziwosče, hišcže něschto wjazy pilnosče w powołanju, wot wscheho dobreho hišcže něschto wjazy, potom budže jich žiwjenje kralestwo

Bože — tak sebi mišlja. Haj, hdy by tón Anjes tudy prajil: Jeli so bo shtó pschezo bóle njepolěpschuje, njemóže wón do Božeho kralestwa pschińcž. Ale wón praji: my dyrbimy so i noweho narodžicž — to reka: Shtož je nětko we waš, dyrbi wumrjecž a wy dyrbicže do čzišče noweho bycža stupicž. A shtož bo kam khtutnje pruhuje, dyrbi temu Anjesej prawo dacž. Kětko pschińdže pola naš i lubošče k Bohu? njeczěri naš na tykazole waschnje lubošč k nam w naschej woli a skutkowanju? Pomnyšlmy sebi na naš, kajnzž woprawdže smy, potom dyrbimy kami na sebi sadwělowacž, so mohlo i nami lěpje bycž, tež hdy bychmy kóždy džen jemu naschich wopacznosčow pschewinyli. Shtož je bo wot čžela narodžilo, to je čželo; hrěch je hluboko do naš saforjenjeny, my bo wot njeho njewuškubodžimy, my dyrbjeli džěcži druheho šwěta bycž, my dyrbjeli i mozow wyschšicheho šwěta narodženi bycž, so móhli psched Bohom živi bycž. Jenicžy nowonarod, sapocžatk noweho, niz i hrěschneho šwěta wuhadžazeho žiwjenja šu durje, kotrež do Božeho kralestwa wjedu; tole pólnacže, hdyž tež boli, je to druhe, shtož dyrbimy mēcž, so bychmy se žohnowanjom do Božeho doma khodžili.

Nikodemus bě srudny, pschetož tele jenicžke durje bo jemu šdadža samkujene bycž. Ale wón je na Božu móž a hnadu sabyl. Jako něhdy čži wuczomnizy sawołachu: Shtó móže sbóžny bycž? jim tón Anjes prawo da, hdyž jim wotmolwi: Pola čžlowjekow je njemóžne — wón pak pschistaji: Pola Boha šu wschitke wězy móžne. Tak wón tež tu praji: Shtož je bo wot čžela narodžilo, to je čželo — a dale powjeda: shtož bo wot ducha je narodžilo, to je Duch, shtož wot šwjateho Ducha wuhadža, spodobanje psched Bohom namaka. Nowonarodjenje, kotrež dyrbi bo i nami stacž, je po tajkim skutk šwjateho Ducha a šwjaty Duch pschińdže k tym, kottž do powyščeneho Božeho čžlowškeho Šyna wěria; pschetož Boža wola bycž njemóže, so by pólnanje jeho jenicžkonarodženeho šyna do šwěta podarmo bylo. A dokelž šwjaty Duch tam pschińdže, hdžež wěra je, teho dla tu tón Anjes i Duchom hromadže wodu, mjenujžy šwjatu šchczenizu mjenuje, kotraž je, hdyž je šygl wěry, sbóžna woda teho žiwjenja a kupjel noweho naroda bywa. Shtož wěri a šchczeny budže, tón budže sbóžny, praji tón Anjes do šwojeho powyščenia k Wótzej, tu pólnajemy, shtó bjes naschej wěru a šchczenizu a naschej sbóžnosčy šrjedža steji: nasche i noweho narodjenje jako skutk šwjateho Ducha. Tola pak je skutk, kotryž dyrbi bo pschezo wobnowicž; a kaž husto my Bože kłowo šlyšchimy, psches kotrež dyrbi šwjaty Duch i nowa k nam pschińcž, dyrbimy sebi nowonarodjenja wěcži bycž a dyrbi stary čžlowjek sašo wumrjecž. Duž je tšecže, shtož k žohnowanemu khodženju do Božeho doma šlyšča, so tež my woprawdže šacžujemy, kaš žiwjenje i Boha bo w naš pólni, doniž nad hrěchom njedobhdže, kotryž bo naš pschezo džerži a by naš rad lěnich čžinił.

Wobarnuj twoju nohu, hdyž k Božemu domej džěsch, napomina šwjate piškmo. Prawe žadanje, kotrež dyrbi tebe na pucžu do Božeho doma napjelnicž, móže tebi Nikodemus pokasacž, prawe pólnacže, kaš ty to, shtož dyrbi twoje žadanje bycž, dozpiješch, nawucži tebe tudy tón Anjes. A šwjaty duch chžyl tebe ša dostojneho mēcž, so by tebi prawje naschomicž dał, kaš bywasch. Bože džěcžo a herba wěcžneje sbóžnosčy.

Šamjen.

Mały Sawojarda

abo

Sbože psches šprawnošč.

(Potracžowanje.)

X.

Sašo běšche bo dlěžšchi čžaj minyl, a našch Sawojarda běšche bo šprózniwje a šlutniwje žiwil. Šunkrěč běšche šamo rjany pjenjes domoj pólnacž mohł, a na nowy list, kotryž běšche jemu po tym pišal a w kotrymž běšche bo ša witany dar podžafował, běšche jemu tak luby a drohi, so jón štajnje pschi sebi nošchěšche a pschezo i nowa čžitajšche.

Anton měješche jón tež nětkole w ruzy, hdyž w jenej wschědnej korečmy pschi šchleńžy bruneho piwa šedžěšche. „D, so by bo wscho dopjelnił, shtož mi mój luby nan pscheje!“ šdychny wón i čžicha a běšche hlouu na ruku šaprěl. Wón njemóžěšche ničžo wotbycž a džělo jemu tež nihdže njedachu. Běšche to džiw, hdyž tu šrudny šedžěšche? Mjes tym běšche bo žuhy knjes k njemu šynyl a šapocža bo i nim roščecžowacž.

„Ně, mlody pschecželko, šy dha wjele roščedawaj?“

„Ně, mało, jara mało!“

„Haj wschaf, haj! Njemohl sebi prawje miščicž, so mohlo hornžywjajarstwo wjele wunjescž; i tym sebi kralestwo njesa-ščižič!“

„Lědma šel do poliwki!“

„A miščazje paščicžki? Ně haj, te wschaf bo štajnje trjebaja, tola ludžo pomhaju sebi tež radšcho je žiwymy miščazymy paščicžkami. Šenicžka dobra ščžka je wjazny hódna, hačž žyła šep two-žich paščicžkow.“

„Hdy bych jenož wjedžal, i čžim mohł sebi pjenješy šaščicž, luby knježe! Ša wschaf bo žaneho džěla njebaju a bylo tež najšprózniwšche. Mój nan je mi pišal: Š čžernjom džěla šaščěja husto došč najrješšche róže!“

„Ša bych něšchto ša tebe wjedžal. Džělaj tintu a pschedawaj ju. Dženša wschón šwět pišacž nawuknje a tež piša. Teho dla bo wschudžom wjele tinty trjeba. Ššo wč, druhdy je tež woprawdže šchfoda wo tintu, so bo pschepiša!“

„Haj, hdy bych jeno wjedžal, kaš bo dobra tinta džěla!“

„To dyrbišch nawuknyčž. Tajki mlody pachol, kaš ty, dyrbi kóždy džěł něšchto nowe nawuknyčž!“

„Ně, kaš rady bych to chžyl, ale hdže dyrbju to nawuknyčž? Ša ničžo wo tym njerošymju.“

„Tu mašch moju šhartku! Tu widžišch, kaš rěkam a hdže bydlu. Pschińdž jutije rjano ke mni, dha chžemoj wo tym potrecžecž. Šichi tyhle šłowach štaže pschecželnimy knjes a woteńdže.“

Anton měješche šhartku w rukomaj a čžitajšche: Anton Nathusius, chemikał. Šo tónle knjes tež Anton rěkašche, to nascheho Antona wulžy šwješeli. Ša druhe ranje šaše šteješche wón psched durjemi tamneho knjesa. Šemu wutroba pukotajšche, dokelž sebi miščlešche, so je wón na pucžu k wulkemu šbožu. Durje bo wocziničju, w durjach pokaja bo knjeni, a jeho wuhladawšchi šaščlipny durje je šłowami: „Wly ničžo njetrjebamy!“ Wschón poraženy tu šteješche, tola šwaži sebi, so wón i nowa šaklika. Durje bo šašo wotewriču a i jašnym huńwom džěšche tamna knjeni: „Wschako šym hižo prajila, so ničeho njepotrjebamy. Dyrbju tebe psches poliziju wotwjeicž dacž?“

Nětkole bo Anton šhroblu: „Njějšym žadny dundał; šym čžestny hornžywjajar a šym wot teho knjesa škašany, kotryž tu bydlu. Chžyl rad teho knjesa widžecž.“

Knjeni džěšche po šwojeho mandželškeho a praschěšche bo jeho, hačž je sebi hornžywjajarja škašal.

„To njeje mi ani do mošhow pschiščlo“, mēnješche wón a džěšche k Antonej psched durje. Hdyž jeho Sawojarda wuhlada, džěšche wón hnydom: „D ně, wy to njejšče, kotryž je nje škašal!“

„Kajki tón knjes běšche, kotryž je tebe škašal?“

„Běšche nimale wulki a čžornobrodat a rěka Natu —“

„Ně, Nathusius! To by hnydom prajicž mohł. Tón je psched nami bydlil.“

Knjes wobhlada sebi šhartku, kotryž běšche jemu Sawojarda pschepodał a džěšche: „To bo njeje dopomnił, hdyž je pschecžahnył, so by čžižlo na šhartzy pscheměnil.“

„Hdže dha wón nětkole bydlil?“

„Tón bydlil na wulkej dróhy „pod lipami“ čžižlo 48.“

Anton ƚo podŝafoma a woteńdŝe. Kohoŝ njeŝŝu tajke mjerŝanja podeŝchle, tón ŝ zyla njewě, kaŝ to wjeŝelofcŝ rubi. Maŝchemu Sawojardej beŝche ƚo pŝches tónle njedostatŝ wjeŝelofcŝ zyle ŝhubila. Měŝto teho, ŝo by jeho jeho dobrocŝel ŝ rufu witaŝ, beŝchu lědy na njeho pohladali. Tole jemu ŝ hłowny njehaŝche. Tola wón ŝhwataŝche „pod lipy“ a namaka teŝ bórŝy tamnu kŝeŝu, hđŝeŝ wjele ŝadany dobrocŝel bydleŝche. Tola lědma beŝche do tehole doma ŝaŝtupil, powita jeho poliziŝta a wŝa jeho ŝe ƚłowami ŝa khornat: „Dha ƚy nam tola ŝkónceŝnje doŝrawil, bratŝiko! Wóŝ jenoŝ hnydom ƚobu!“

„Echto ƚym ŝawinowaŝ?“ wopraŝcha ƚo Anton, kotryŝ beŝche wŝchón naŝtróŝeny a wŝchón roŝhorjeny, ŝo móŝeŝche ƚo jemu tajkele neŝchto ŝtaeŝ.

„To budŝeŝch eŝaŝa doŝeŝ ŝhonicŝ! Něktole dŝeŝch ƚobu na poliziju!“ Anton móŝeŝche rěcŝeŝ, ŝchtoŝ chŝyŝche, wŝcho jemu nieŝo njepomhaŝche; wón dyrbeŝche ƚobu.

ŝdyŝ tam dońdŝeŝchaj, ƚedŝachu na ławzy hiŝo wŝchelazy hrěŝchnizy, kotŝiŝ na wuŝbudŝenje eŝaŝachu. Sawojarda dyrbeŝche ƚo ƚobu tam na ławku ƚynyeŝ. Jemu beŝche to wohidne. Wón jako eŝeŝtny mlody eŝłowjeŝ, kotryŝ beŝche ƚo ŝtajnje wŝcheho ŝleho hladaŝ, dyrbeŝche něktole hromadŝe byeŝ ŝ tajŝimi, kotŝiŝ pŝches pohladanje, draŝtu a zyle waŝchnje poŝaŝachu, ŝo do najhubjeŝchich eŝłowjeŝkow ƚłujchachu. Wulke ŝboŝe beŝche ŝa njeho, ŝo jeho bórŝy pŝcheŝłyŝchowachu. Wŝchi tym ƚo wujafŝni, ŝo beŝche wón druhemu Sawojardej jara podobny, kotryŝ beŝche teŝ po domach kŝodŝil, ŝo by hornzy pletŝ, a kotryŝ beŝche pŝchi tym tu a tam pakoŝeŝil. Antona hnydom puŝchecŝichu. So beŝche tónle dŝeń wŝchu nadŝiju a wŝchu radoŝeŝ ŝhubil, ŝo ŝ tamnemu chemikej njedonđŝe, to wěcŝe wopŝchijamy. Na drugi dŝeń naŝtaji ƚo ŝaŝo na pueŝ „pod lipy“ do tamneho doma, hđŝeŝ chemik Mathuŝiuŝ bydleŝche. Wón jeho pŝcheeŝelnje a wutrobnje witaŝche. ŝdyŝ beŝche jemu wczeraŝche podawŝi wupowjedaŝ, dŝeŝche wón: „Ach, ty wbohi! To je mi wutrobnje ŝel. Wobŝaruju teŝ, ŝo ƚym ƚam ŝ dŝeŝa wina nad tym, doŝelŝ njeŝŝym ƚo wo to ŝtaraŝ, ŝo by moje wobydlenie prawje ŝhoniŝ. Chŝu jenoŝ hnydom na wŝchěch ŝhartach wobydlenie pŝcheměnicŝ, ŝo ƚo njeby tajŝile ŝmyŝł ŝaŝo ŝtal. ŝdyŝ je ƚo ŝchłoda ŝtala, potom ƚebi eŝłowjeŝ wěŝ lěpje roŝpomni.“

Anton dyrbeŝche ƚo něktole ƚwój ŝwjerŝchny pjeŝł wuŝleŝ a dyrbeŝche potom Mathuŝija do jeho laboratorije (do jeho dŝeŝlaŝnje) pŝchewodŝicŝ. Tam wón jeho powucŝi, ŝ kajŝich ƚrědkow ƚo dobra tinta měŝcha. Potom poŝaŝa jemu, ŝelko ma wón wot kóŝdeho ƚrědka ŝa wěŝtu mnohotu pŝchihotowajomneje tinty bracŝ, a hiŝcheŝe to a tamne. Sawojarda wopyta teho kŝjeŝa hiŝcheŝe někotre raŝy a wón beŝche taŝ powucŝomny a pilny wucŝomz, ŝo beŝche ƚo bórŝy domaŝal, kaŝ ƚo dobra tinta ŝhotuje. A doŝho njetrajeŝche, duŝ eŝahaŝche w Barlinie po haŝach, niŝ jenoŝ ŝ myŝchazy mi paŝlicŝkami, ale teŝ ŝ eŝwizu tinty. A tole wŝkowanje njebeŝche hubjene. ŝdyŝ wjeŝor ƚwoju móŝchnicŝku pŝchelicŝi, dha beŝche ŝtajnje wjeŝelny, doŝelŝ ƚo doŝhody roŝmnoŝachu, a beŝche-li to teŝ huŝto doŝeŝ jenoŝ po pjenjeŝkach, a pŝchi tym pomyŝli ƚebi ŝtajnje ŝ dŝafnej wutrobu na ƚwojeho dobrocŝela.

(Pofracŝowanje.)

Mejŝta róŝa.

ŝlaj! ŝaŝo lěŝa w ƚwojim eŝaŝu
Je meje měŝaz pŝchŝchol ŝ nam,
Tón najkraŝnijŝchi we nalěcŝu
Je rjanu pŝchu pŝchinjeŝł nam,
Někŝ kŝeŝe wŝchitko na łufach,
Echtomach, polach a ŝahrodach.

Wŝcho kŝenje, to je hiŝcheŝe maŝo,
Echtoŝ jeho eŝaŝ nam poŝaŝe,
Wón poŝnacŝ wŝchaf nam dawa ŝ nowoh',
So luby Wóh Kŝjeŝ teŝ ŝ nim je,
Kŝiŝ ŝ jeho wótznej luboŝeŝu
Wŝcho ŝohnowacŝ chŝe ŝ wutrobu.

ŝaj, wjele wŝchellich róŝow wŝchudŝom
Je wuroŝtko někŝ ŝe ŝemje,
Je poŝnacŝ dawaja ƚo ludŝom
We kraŝnej barbje ŝolteje,
Kŝiŝ kŝeŝeŝa nam w tym měŝazu,
Eŝo ŝolte mejŝte mjenuju.

ŝaj, tuta ŝolta róŝa mejŝta
Njeŝ ŝawěŝeŝe teŝ podarmo
Nam ŝaŝeŝeŝa tam ŝ jenoŝ pjenka
Wot Woha Kŝjeŝa naŝcheho,
So bychmy ŝ njeje wufnyli,
Kaŝ eŝłowjeŝeŝ ƚo podobni.

Tu ƚedŝbliweho kóŝdoh' eŝinju,
Kŝiŝ mejŝku róŝu wobhlada,
Kaŝ jejne pupki poŝaŝuju
Do naŝchoh' eŝłowŝkoh' dŝeŝeŝatŝtwa,
Kŝiŝ doŝho tudy njetraje
A jara rucŝe wufcŝeŝe.

ŝdyŝ róŝow pupki wufcŝeŝwaju
Je dŝeŝeŝatŝtwa eŝaŝ minyl ƚo,
Kaŝ róŝe w wŝchellim wjedrje kŝeŝeŝa,
Taŝ w wŝchellim horju eŝłowjeŝtwa;
Kŝiŝ paŝ po prawdŝe ŝiwi ƚu,
Eŝi Wóŝu hnadu wuŝiju.

Kaŝ wŝchitkich róŝow kŝenje ŝańdŝe,
Taŝ eŝłowŝta rjanofcŝ ŝhubi ƚo,
Kaŝ mejŝte róŝe ŝteja, hlajeŝe,
ŝdyŝ wone tu ƚu wufcŝeŝe
Se ŝchědŝiwymi hłójcŝkami,
Taŝ eŝłowjeŝ, hdyŝ ƚo ŝeŝtari.

ŝaj, wjele milijonow wŝchudŝe
Tŝch beŝch hłójcŝkow ŝchědŝiwych,
ŝich wjele doeŝafacŝ njebudŝe
Tŝch rańŝchich roŝow parlownych,
So by jich hłójcŝka ŝchědŝiwa
Eŝo rańŝchom' ƚłónzu ƚwecŝiŝa.

Doŝelŝ tón hroŝny wŝchor, wětry
ŝich wjele tyŝaz ŝanicŝa,
So njedoeŝafaju dŝeń ƚwětkla
A jaŝnoŝeŝe rańŝchoh' ƚłónza;
ŝlaj, kaŝ ŝ tej mejŝteŝe róŝu je,
Eŝo runje eŝłowjeŝeŝ teŝ dŝe.

A kaŝ te mejŝte róŝe tudy
Eŝo ŝ beŝej hłójcŝku wotŝalja,
Taŝ wotwola Wóh Kŝjeŝ wŝchě ludy,
ŝdyŝ je jich hłowa ŝchědŝiwa,
Duŝ eŝinicŝ chŝemy ŝawěŝni,
So byli tehdom hotowi.

Ach dyrbeŝeli teŝ, Kŝjeŝe, doŝtaeŝ
Tu beŝu hłowu ŝchědŝiwu,
Daj nam pŝchi prawej wucŝbje wotŝtaeŝ,
Kaŝ Jeŝuŝ ƚam naŝ wucŝil ju,
So měli kŝónu kraŝnijŝchu
ŝacŝ róŝa w roŝy, we ƚłónzu.

Ach, luby Wóŝo, ƚmilny Wóteŝe,
Daj wuŝiwacŝ wŝchěm hromadŝi
E tej prawej plódnjej rańŝcheŝe roŝu
We Jeŝom Kŝhryŝta luboŝeŝi,
So jumu w tamnej wěcŝnoŝeŝi
Kaŝ róŝe kŝeŝeli w ŝahrodŝi.

Deuŝcher w Woriŝchizach.

Pŝchecŝeŝhanje kŝchecŝijanow w prěniŝ tŝjoch lěŝtotetkach.

Pŝchednoŝch wot kŝjeŝa wucŝerja Wodneho w Kŝhwacŝanŝkim ƚerbŝkim towarŝtwe dŝerŝany.

Eŝylnofcŝ wěrjazeŝo ŝiwjenja zyrkwoje kaŝ teŝ jenotliwego kŝchecŝijanana poŝaŝe a wobtwjerdŝi ƚo najkraŝnijŝcho w eŝaŝu ŝpŝytowanja. Teŝ prěnja kŝchecŝijanŝta, taŝ mjenowana japoŝchtoŝka wofkada je dyrbeŝala hiŝo pŝches wulke ŝrudoby pŝchecŝeŝ a eŝeŝke pruhowanja wobŝtaeŝ. ŝrubeŝ moŝy ƚwojich pŝchecŝiwnikow wona

hamu cziachu sczejpnošč a wjebele njebojajne wusnacze napscheczimo a hamo njesprawnu wyschnosc wona jako wot Boha postajemu czejščesche. A runje psches krwej swojich swětlow wona móznischo hacz psches słowo wernosc ewangelija předowasche.

Prenje pschesczehanje kschesczijanow wot židowischi měchnitow wuidže. W prėnim czašu po Jesužowej hmjerczi wotmėnja so pola nich miłosć i frutosczu pscheczimo wėrjazym. Pschi Jesužowym wotřudženju wolachu woni: „Deho krej pschińdž na naš a na naše džeczi.“ Sdyž pak so pschi Khrystužowej hmjerczi tak mózne hwėdčzenja hwėdču, so je wón sawėcze „Boži Ssyn“ byl, dha zly Jerusalema swoje czežke sawinowanje saczu. A temu tež džiwu japoschtolow pomhachu. Sdyž pak bėche do Jerusalema šašo mēr saczahnyl, ijenocziču so Farisejszy a Saduzejszy pscheczimo nowej wėrje. Woni japoschtolam ja žiwjenjom štejachu. Ale jedyn mjes nimi, mjenujzy Gamaliel jich wot teho wotdžerža. Japoschtoljo pak njeschestachu wschėdnje w templu a w khezach předowacz to ewangelijon wo Jesužu.

Židow hñew so wobroczi pscheczimo šastararjej jałmožiny, Schczėpanej, kotryž bė polny žiwje wėry a czińjesche džiwu. Dofelž njemóžachu napscheczimo šacž tej mudrosći a temu duchu, i kotrehož rėczesche, narėczachu někotrych mužow, so woni prajichu: „My hmy jeho klyscheli lestrarište słowa rėczecž pscheczimo Wobšafej a pscheczimo Bohu.“ Na to bu Schczėpan šajaty a, kaž je wam wschitkim snate, kamjenjowany. — S tym šapocznije so pschesczehanje kschesczijanow w Jerusaleme. Wschitzy rospřoschichu so po židowischi a jamariskim kraju. Ženož japoschtoljo wostachu w Jerusaleme; Boža ruka jich schitowasche. Čzi rospřoscheni pak thodžachu wokolo a předowachu šbžnocińjazny ewangelijon. A liežba wėrjaznyh roczesche. Na tole waschnje šame pschesczehanje kschesczijanow pomhāsche. Něšto lėt posdžischo pschesczehanje kral Herodasch kschesczijanow, niz pak Khrysta dla, ale jenož židam k woli. Psches njeho bu Šanowy bratr Šakub, šarschi, morjemy. — W šednym lėtžekatk u bė w Jerusaleme Ananus wyschichi měchnik. Tutón žalostnje kschesczijanow hidžesche a najbóle napscheczimo Šakubej mlódschemu wojowasche. Šakub bė pschedštejicze kschesczijanow w Jerusaleme a jedyn wuj Jesužowu. W liščje na Galatiskich so wón „štolp žytkuje“ mjenuje, kschesczijenjo a židži šu jemu to pschimjeno „šprawy“ dali. Tehole Šakuba da Ananus na wjetšch templu dowjesč a žadašche šebi wot njeho, so by wón tam psched wschėm ludom wótije wusnal, so Jesuž njese Mėšias. Ale Šakub sawola wótije: „Schto prašecze so mje ja Jesužom? Wón šedži w njebju k prawizy mozy a wón šašo pschińdže w mřočelach.“ Na to štorczichu jeho i wjetšcha dele. Wón pak so njesarajy, kaž bėchu šebi myšlili, ale postany a modlesche so po pschitladže šwojeho Anjesa: „Wótče, wodaj jim, dofelž woni njewjedža, šchto czińja.“ Te słowa jeneho měchnitowu wutrobu hnuyachu a wón sawola: „Wostajče jeho! Nješlyšicze, kat wón hiščje sa naš prošy?“ Ale jedyn i teho luda wustupi, dyri teho japoschtola i czežkej žedžu na hłowu, tak so hnydom wumrje. Lėto posdžischo šapoczachu so cziwile Romischi kschesczijanow. Romski khezor Nero da 19. julija w lėče 64 Rom šapalicž. 6 dnjow a 7 nozow šapachu plomjenja palazeho města k njebešam. Wjetšchi džel města bu do popjela pschewobroczeny. Nerowi šlužobnizy bėhachu i palazymi šmólizami a njedachu wobydlerjam woheń haschecž. Khezor šam hladašche i wyšokeho městna na wohniščežo a šabawjesche so na czerwjennyh plomjenjach. Lud pak morkotajche. Duž jemu khezorski tyran rucze khezje natwaricž da a je i najnujškej potrebu wuhotowa. Kschesczijanam pak wón winu wulkeho njesboža pschizpi, dofelž wjedžesche, so jich Romizy hidža. S hromadami buchu nětk njewinowaczi šajeczi a žalostnje cziwilowani. Někoti so do šwėrjazeje kože šaschichu a potom so pšy na nich pušchecziču; drušy buchu šchizowani, drušy šredž deškow šwjasani a potom rošřejani, drušy pak so je šmolu pomasachu, i nohami so do šemje šarychu a wječor šapaleni kralowisku šahrodu wobšwětłachu. Ach, to bėchu njewuprajene cziwile! To bė to najwjetšche pschesczehanje kschesczijanow w 1. lėštotetku a tež to prėnje wustupjenje Romisčej wyschnoscje pscheczimo kschesczijanam.

(Pofracžowanje.)

Woczehnjene našich mlodnyh k schesczijaniskej šwobodnosći.

(Po Š.)

I. Čzežta wėz.

Alle šamo bjes tymi, hdžež so tajkej šlužbje psched cziłowjetami pscheczimja, tola to jene twjerdže šteji a placzi, mjenujzy: „Bjes šdžėlanoščje dženknišchi džek ničto ničto dofonjecž njemóže.“ Po tajkim šdžėlanoščje džek psche wschitko druhe! — Niž kaž bychu šdžėlanoščje šamu tak wyšoko wažili; nč, wona je jenož šredk, nam durje k wyschšim šastojštwam w žiwjenju wotewricž. Malobur Danik w šorcžnje wo blido dyri a praji: „Kaž wėrnje mam ja šchėcz žiwnyh šrowow w hródži, — mój Šan dyrbi na wyšoku šchulu; wón dyrbi nawuknyčž šlawu wnjescž tak rjenje kaž našch duchowny a dyrbi jenolėtnje pola wojakow šlužicž a to pola šavallerije runje kaž hrabjowy hólz.“ A na to šwoju šchlenžu wupije a potom hiščje jenu. A Šan pschińdže woprawdže na „wyšoku“ šchulu. A hdžž wschitko derje džek, šchtož wschaf hušto došč njese, budže tež jenolėtny pola hušarow. To wschaf wjele placzi, wjazy hacž móže to male šublescho šnječž a knjes šyn wjele wina a piwa trjeba, so by šwoje šlawy prawje hladažy bėžaze šhotowal. Najhóršche pak je, so je bjes šwojimi „jenolėtnymi towaršchemi“ tajki knjes nabył, kotryž potom se šamym šapriwanjom niz jeno na jednore wobštejnoščje štaršchiskeho doma, ale šamo na štaršcheju šameju hlada. — A tak je wschudžom. Šoboczjan čze šwojeho šyna wuczerja nawucžicž dacž; tón wuczer, šoboczjanowy šyn, šebi na to njemyšli, so dyrbi so jeho šyn junu tež i „njepošlyšnyhmi hólčatami druhich ludži“ wokolo hñewacz, nč, wón dyrbi i šararjom byčž. Džėlawa plokaza žona šebi ruzy šrawnej plocze, so mohla jejna džowka něhdy i wuczerku byčž. Alle ta knjeni wuczerka so šwojeje maczerje hańbuje a so do džiwacz njemóže, so jejna macž tak hubjenje šwoju rėcz rėči.

Tola došč wo tym! Ša šebi wšo na to njemyšli, so ludžo i niššcheho šchtanta wysche horje njeshmėdža. Ša derje wėm, so šu najwjetšchi mužojo wschitkich ludow i wulkeho džėla i najniššchich wobštejnoščjow wuschli. To by njeprawda byla, hdy by šchto čhnył wulzy wobdarjennyh cziłowjetow njenje wažicž, dofelž jich štaršchi do tak mjenowanyh niššchich šchtantow šlužheja; haj to by hrošnje bylo, jich njepodpjeracz, hdžežkuliž to móžešch. Alle tak so ta wėz dženknišchi džek nima. Šsama hordocž je w najwjazy padach, kotraž štaršchich pohnuje, džeczi na wyschšchi šhodženk posbėhnyčž. Ša tym so njeprašheja, hacž šu džeczi wobdarjene; nč, to šo šamo wot šebje rošumi. A hdžž potom w šchuli njedže, je wuczer wina. Ša tym so jenož prašheja, i wotkal nušne šredki k študowanju dostanu.

Šczechwki šu šrudne došč. Duž šu wschelake powolanja, k kotrymž wyschšcha šdžėlanoščje šlužba, tak jara pschepjeljene, so je teho dla runje bjes tymi, kosiž šu něšto nawukli, jara wjele tajkich, kosiž dyrbja nušu tradacz a kosiž teho dla jara hušto do lėhwa šozialdemokratow pschestupja.

To ma šo jara wobžarowacz. Šo tole hordosne honjenje ša nėtajkej šdžėlanoščje i prawej šwobodnosćju ničto czińicž nima, je wėšta wėz. Alle hdžž tež nėtčischa mudrosć woczehnjjenja kschesczijaniske šwobodu jako nušnu a dozpijomnu porėdko do šwojeho programa pschivostnje — pschi tym wschėm tola mlodoštna nješfažena wutroba po šwobodnosćju žedži. W tym šlowje leži kušarška móž, kotraž kždu cziłowisku wutrobu móžnje šapschimnje, kaž dołho wona hiščje psches šwėtny lósch a šlužbu psched cziłowjetami šfažena njese. A to i dobrym prawom; pschetož prawa šwobodnosć je wažny džel podobnosćje Božej. Ššwobodnosć je wyšoke, wobšbožaze, šublo Bože. Wėž woczehnjjenja teho dla byčž njemóže tole žedjenje po šwobodnosćju wušmėšchecž a podtłocžecž. Nč trėbne je temu žedjenju praweho štroweho ducha nuts dunyčž. Tale myšl dyrbi naš wodžicž pschi woczehnjjenju našcheho mlodeho luda.

(Pofracžowanje.)

Něšto k rošpomianju.

Ani hodžinki njemóže Boža ruka, šchtož je štworila, wopušchecžicž; wona wschitkich žiwnyh a mřownych k jenemu šonzej wjedže.